

Understanding Yosef & His Brothers: Sibling Rivalry, Attempted Murder and Manipulation

בראשית לו

- א** וישב יעקב, בארץ מגורי אביו--בארץ, כנען.
- ב** אלה תלדות יעקב, יוסף בן-שבע-עשרה שנה היה רעה את-אחיו בצאן, והוא נער את-בני בלהה ואת-בני זלפה, נשי אביו; ויבא יוסף את-דבתם רעה, אל-אביהם.
- ג** וישראל, אהב את-יוסף מכל-בניו--כי-בן-זקנים הוא, לו; ועשה לו, כתנת פסים.
- ד** ויראו אחיו, כי-אתו אהב אביהם מכל-אחיו-וישנאו, אתו; ולא יכלו, דברו לשלם.
- ה** ויחלם יוסף חלום, ויגד לאחיו; ויוספו עוד, שנא אתו.
- ו** ויאמר, אליהם: שמעו-נא, החלום הזה אשר חלמתי.
- ז** והנה אנחנו מאלמים אלמים, בתוך השדה, והנה קמה אלמתי, וגם-נצבבה; והנה תסבינה אלמתיכם, ותשתחווין לאלמתי.
- ח** ויאמרו לו, אחיו, המלך תמלך עלינו, אם-משול תמשל בנו; ויוספו עוד שנא אתו, על-חלמתי ועל-דברי.
- ט** ויחלם עוד חלום אחר, ויספר אתו לאחיו; ויאמר, הנה חלמתי חלום עוד, והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים, משתחווים לי.
- י** ויספר אל-אביו, ואל-אחיו, ויגער-בו אביו, ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמתי: הבוא נבוא, אני ואמך ואחיך, להשתחות לך, ארצה.
- יא** ויקנאו-בו, אחיו; ואביו, שמר את-הדבר.
- יב** וילכו, אחיו, לרעות את-צאן אביהם, בשכם.
- יג** ויאמר ישראל אל-יוסף, הלוא אחיך רעים בשכם--לכה, ואשלחך אליהם; ויאמר לו, הנני.
- יד** ויאמר לו, לך-נא ראה את-שלום אחיך ואת-שלום הצאן, והשבני, דבר; וישלחהו מעמק חברון, ויבא שקמה.
- טו** וימצאהו איש, והנה תעה בשדה; וישאלהו האיש לאמר, מה-תבקש.
- טז** ויאמר, את-אחי אנכי מבקש; הגידה-נא לי, איפה הם רעים.
- יז** ויאמר האיש, נסעו מזה--כי שמעתי אמרים, נלכה דתינה; וילך יוסף אחר אחיו, וימצאם בדתו.
- יח** ויראו אתו, מרחק; ובטרם יקרב אליהם, ויתנפלו אתו להמיתו.
- יט** ויאמרו, איש אל-אחיו: הנה, בעל החלמות הלזה--בא.
- כ** ועתה לכו ונהרגהו, ונשלכהו באחד הברות, ואמרנו, תיה רעה אכלתהו; ונראה, מה-יהיו חלמתי.
- כא** וישמע ראובן, ויצלהו מידם; ויאמר, לא נכנו נפש.
- כב** ויאמר אלהם ראובן, אל-תשפכו-דם--השליכו אתו אל-הבור הזה אשר במדבר, ויד אל-תשלחו-בו: למען, הציל אתו מידם, להשיבו, אל-אביו.

כג ויהי, באשר-בא יוסף אל-אחיו; ויפשיטו את-יוסף את-כתנתו, את-כתנת הפסים אשר עליו.
כד ויסקהו--וישלכו אתו, הברה; והבור רק, אין בו מים.
כה וישבו, לאכל-לחם, וישאו עיניהם ויראו, והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד; וגמליהם
 נשאים, נכאת וצרי ולט--הולכים, להוריד מצרימה.
כו ויאמר יהודה, אל-אחיו: מה-בצע, כי נהרג את-אחינו, וכסינו, את-דמו.
כז לכו ונמכרנו לישמעאלים, וידנו אל-תהי-בו, כי-אחינו בשרנו, הוא; וישמעו, אחיו.
כח ויעברו אנשים מדנינים סחרים, וימשכו ויעלו את-יוסף מן-הבור, וימכרו את-יוסף
 לישמעאלים, בעשרים כסף; וביאו את-יוסף, מצרימה.
כט וישב ראובן אל-הבור, והנה אין-יוסף בבור; ויקרע, את-בגדיו.
ל וישב אל-אחיו, ויאמר: הילד איננו, ואני אנה אני-בא.
לא ויקחו, את-כתנת יוסף; וישחטו שער עזים, ויטבלו את-הכתנת בדם.
לב וישלחו את-כתנת הפסים, ויביאו אל-אביהם, ויאמרו, זאת מצאנו: הכר-נא, הכתנת בנך
 הוא--אם-לא.
לג ויכירה ויאמר כתנת בני, תיה רעה אכלתהו; טרף טרף, יוסף.
לד ויקרע יעקב שמלתיו, וישם שק במתניו; ויתאבל על-בנו, ימים רבים.
לה ויקמו כל-בניו וכל-בנותיו לנחמו, וימאן להתנחם, ויאמר, כי-ארד אל-בני אבל שאלה; ויבך
 אתו, אביו.
לו והמדנים--מכרו אתו, אל-מצרים: לפוטיפר סריס פרעה, שר הטבחים

On STRIFE - R. Samson Rafael Hirsch teaches, "Do not think that quarrel is of no account. You can never foresee what it may lead to in the end. In the excitement of the dispute, you or your adversary may easily commit some wrong. Only a person who does not shirk (abstain) from doing wrong (i.e.: he DOES wrong) likes to quarrel. Hence, whoever wishes to avoid wrongdoing, for himself and for others, let him keep away from dispute and avoid any occasion for friction. Whoever does not want others to stumble, let him not make his threshold too high.

"It honors a man to remain calm and not let himself be drawn into a quarrel even if he has good cause for it. Only a fool does not avoid dispute, and thereby he makes his foolishness obvious.

*"Hatred is not the outcome of a quarrel; it is the cause of it. If two people have unfriendly feelings towards each other, they take offense at anything and everything between them. Love, however, is forgiving, and pardons even serious wrongs."*¹

¹ SRH, From the Wisdom of Mishle, Feldheim, p.189

Vayikra 19:18 - ואהבת לרעך כמוך. אמר רבי עקיבא זה כלל w/ Rashi: ואהבת לרעך כמוך - גדול בתורה

Shemos 23:5 - When you see the donkey of someone you hate lying under its burden, will you refrain from helping him? You shall surely help along with him.

Onkelos: ארי תחזי חמרא דסנאך רביע תחות טועניה ותתמנע מלמשבק לה משבק תשובוק - If you see the donkey of your enemy lying under its burden and would refrain from helping him, you must surely abandon what is in your heart concerning him, and you should unload the animal with him.

Bamidbar 17:5 - זכרו לבני ישראל למען אשר לא יקרבו איש זר אשר לא מזרע אהרן הוא - להקטיר קטרת לפני יהוה ולא יהיה קורח וקעדתו כאשר דבר יהוה ביד משה לו:

Rabbeinu Bachya: מכאן הוכיחו רז"ל כל המחזיק במחלוקת עובר ולא יהיה קורח וקעדתו. בלאו

Bereishis 45:26 - ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וקיהוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם

Medrash Bereishis Rabbah 84:8 - וישראל אהב את יוסף - רבי יהודה ורבי נחמיה ר' יהודה - אומר: שהיה זיו איקונין שלו, דומה לו. ר' נחמיה אמר: שכל הלכות שמסרו שם ועבר ליעקב, מסרן לו. ועשה לו כתונת פסים ריש לקיש בשם רבי אלעזר בן עזריה אמר: צריך אדם שלא לשנות בן מבניו, שעל ידי כתונת פסים, שעשה אבינו יעקב ליוסף, וישנאו אותו וגו'. פסים, שהיתה מגעת עד פס ידו. דבר אחר: פסים, שהיתה דקה וקלה ביותר, ונטמנת בפס יד. פסים, שהפיסו עליה, איזה מהם יוליכה לאביו, ועלת ליהודה. פסים, על שם צרות שהגיעוהו, פ"א פוטיפר סמ"ך סוחרים יו"ד ישמעאלים מ"ם מדינים

Medrash Bereishis Rabba 84:18 - לכו ונמכרו לישמעאלים. אמרו: נלך ונתפוס דרכו של עולם. כנען, שחטא לא לעבד נתקלל?! אף זה, לכו ונמכרו לישמעאלים, וישמעו אחיו

Sforno - Bereishis 37:18, And they conspired toward him to kill him - ויתנכלו אותו להמיתו. הנה לשון נכל יורה על המצאה להרע כמו 'אשר נכלו לכם'². אמר שחשבו את יוסף בלבם נוכל להמית ושבא אליהם לא לדרוש שלומם אלא למצוא עליהם עלילה או להחטיאם כדי שיקללם אביהם או יענישם האל ית' וישאר הוא לבדו ברוך מבנים ול' התפעל יורה על ציור הדבר בנפש כמו אתה מתנקש בנפשי מצייר בלבבך מוקש על נפשי. ולשון להמיתו שימית הוא

² Bamidbar 25:18 - כי צררים הם לכם, בנגליהם אשר-נכלו לכם על-דבר-פעור; ועל-דבר כזבי - בת-נשיא מדין, אחתם, המכה ביום-המגפה, על-דבר-פעור

את אחיו כמו 'לעשותכם אותם'³ 'לעברך בברית'⁴. ובזה הודיע מה היה למו בהיות כלם צדיקים גמורים עד שהיו שמותם לפני ה' לזכרון איך נועדו לב יחדו להרוג את אחיהם או למכרו ולא נחמו על הרעה, כי גם כשאמרו 'אבל אשמים אנחנו על אחינו'⁵ לא אמרו שתהיה אשמתם על מכירתו או מיתתו אלא על אכזריותם בהתחננו. והנה הגיד הכתוב כי ציירו בלבם וחשבו את יוסף לנוכל ומתנקש בנפשם להמיתם בעולם הזה או בעולם הבא או בשניהם והתורה אמר' [סנהדרין עב.] הבא להרגך השכם להרוג

ועשה לו כתנת פסים. בגד מעולה היה, כענין שכתוב (שמות כח) - Rabbeinu Bachya 37:3 וכתונת תשבץ, ועליו נתקנאו אחיו. ומזה דרשו רז"ל לעולם אל ישנה אדם את בנו בין הבנים. והכתונת הזו היא תחלת הסבות, ועליו נתגלגלו הדברים בשעבוד גופותם במצרים, וכן לאחר זמן עשרה הרוגי מלכות, כי כן הגוף כתונת הנפש. ולשון פסים אמרו במדרש על שם שהיתה גדולה ומכסה שתי פסות ידיו. ד"א פסים על שהטילו פייס ביניהם באיזו מיתה ימיתוהו בארבע מיתות ב"ד, שנאמר ויתנכלו אותו להמיתו. כיון שמכרוהו הטילו פייס ביניהם מי יוליך הכתונת לאביהם נפל הפייס על יהודה, זהו שאמר לו הכר נא, ולכך נאמר לו (בראשית לח) הכר נא למי החותמת. וכשאמר לו הכתונת בנך פסקו חייו של יעקב, לכך פסקו חיי בניו מן העולם, זה ער ואונן שנאמר (ירמיה לב) ומשלם עון אבות אל חיק בניהם אחריהם. ד"א פסים כנגד ד' צרות שאירעו לו. פוטיפר, סוחרים, ישמעאלים, מדינים. דבר אחר כתונת פסים, שמסר לו סוד כ"ב אותיות ע"כ. והכוונה בזה שהלבישו ידיעת החכמה בשם כ"ב אותיות כמו שלמד מפי שם ועבר, והבן זה

אמר ר' יצחק: למדתך תורה דרך ארץ שכשיהא אדם עושה - Medrash Vayikra Rabba 34:8 מצוה יהא עושה אותה בלב שמח שאילו היה ראובן יודע שהקב"ה מכתוב עליו (בראשית לז): וישמע ראובן ויצילהו מידם היה טוענו ומוליכו אצל אביו

איזהו גבור? הכובש את יצרו. שנאמר (משלי טז), טוב ארך Avos 4:1 - Ben Zoma would say אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר

וישב ראובן במכירתו לא היה שם, שהגיע יומו לילך ולשמש את אביו ד"א עסוק היה - Rashi to 37:29 בשקו ובתעניתו על שבלבל יצועי אביו

ויקחהו וישלכו אתו הבנה והבור רק אין בו מים - Bereishis 37:24

והבור רק אין בו מים ממשמע שנאמר והבור רק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד - Rashi לומר אין בו מים? מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו

³ Devarim 4:14 - לעשתכם אתם--בארץ, אשר אתם עברים שמה לרשתה

⁴ Devarim 29:11 - לעברך, בברית יהוה אלהיך--ובאלתו: אשר יהוה אלהיך, כרת עמך היום -

⁵ Bereishis 42:21 - ויאמרו איש אל-אחיו, אבל אשמים אנחנו על-אחינו, אשר ראינו צרת נפשו - בהתחננו אלינו, ולא שמענו; על-כן באה אלינו, הצרה הזאת